Social Sciences Research Journal (SSRJ)
Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi

Mart/March 2021, 10(1)
Başvuru/Received: 28/03/2021
Kabul/Accepted: 29/03/2021
Araştırma Makalesi/Research Article
http://dergipark.gov.tr/ssrj
http://socialsciencesresearchjournal.com

Kansu, Z. N., Turanlı, M. Turanlı, R. (2021). Amerika Birleşik Devletleri'nin Barack Obama Dönemi İklim ve Çevre Politikalarının Analizi. *Social Sciences Research Journal*, 10 (1), 205-213.

Amerika Birleşik Devletleri'nin Barack Obama Dönemi İklim ve Çevre Politikalarının Analizi

Dr. Zekiye Nazlı KANSU
Marmara Üniversitesi
zekiyenazlikansu@hotmail.com
0000-0003-1165-3720

Prof. Dr. Münevver TURANLI
İstanbul Ticaret Üniversitesi
mturanli@ticaret.edu.tr
0000-0002-9535-4527

Prof. Dr. Rona TURANLI
Yeni Yüzyıl Üniversitesi
omerrona.turanli@yeniyuzyil.edu.tr
0000-0001-9095-4198

Öz

Küresel ısınma ve iklim değişikliği modern dünyanın en büyük sorunlarından birisidir. Sanayi devriminden bugüne artan karbon emisyonu atmosfere ve ekosisteme zarar vererek canlı yaşamın ana dinamiklerine zarar vermektedir. Küresel ısınma ve iklim değişikliğinin en büyük nedeni karbon salımıdır. Amerika Birleşik Devletleri, Çin ve Hindistan ile birlikte dünyanın en çok karbon emisyonu gerçekleştiren ülkeleri arasındadır. Ancak, Amerika Birleşik Devletleri, başkan Barack Obama dönemine kadar iklim değişikliği, küresel ısınma ve çevre sorunlarına oldukça mesafeli yaklaşmıştır. Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Parti'nin iki partili siyasi yapıyı oluşturduğu Amerika Birleşik Devletleri'nde, başkan Obama dönemine kadar farklı eksende iklim ve çevre politikaları benimsenmiştir. Ekonomik kaygılar, istihdam ve kar konularının neo-liberal politikalar çerçevesinde ülkenin ve toplumun olumsuz etkileneceğini düşünen Cumhuriyetçiler ile çevre ve küresel ısınma sorunlarını merkeze koyan Demokratlar zıt politikalar benimsemektedirler. Amerika Birleşik Devletleri Cumhuriyetçiler ve Demokratlar bazında ilk kez Obama kadar önemli ve radikal küresel ısınma ile mücadele politikaları benimseyen bir başkan deneyimlemiştir. Bu çalışmada, Cumhuriyetçiler ve hatta önceki Demokratların aksine iklim değişikliği ve küresel ısınma ile mücadelede radikal politikalar benimseyen Obama'nın, ABD'nin kısa, orta ve uzun vadede ulusal ve küresel bazda karbon emisyonu ve iklim değişikliğine ilişkin gerçekleştirdiği değişimler ve etkileri analiz edilmektedir. Başkan Obama'nın politikaları sonucunda karbon emisyonunun azalması ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelim ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küresel Isınma, İklim Değişikliği, Çevre, ABD, Obama

Analyzing the Obama-era United States of America Climate and Environmental Policies

Abstract

Lately, climate change and global warming is the biggest challange of the modern world. Since the Industrial Revolution, increasing carbon emissions cause issues on life by damaging the atmosphere and ecosystem. Main cause of the climate change and the global warming is the carbon emissions. Biggest carbon emmiters of the world

are China, India and the United States of America. However, USA has not been so involved with the global warming, climate change and environmental policies until Barack Obama's presidency. Until the Obama's term, USA, which is two-party system, has adopted far different climate and environmental policies. Republicans mainly have concerns on economy, employment and profit due to America's capitalist and neo-liberal economic roots. Result of it, Republicans has always put climate and environmental policies aside. Instead of them, Democrats are opposite and prioritize these policies. Barack Obama is the first American President who has involved with the climate and global warming policies so deeply and radically. America has experienced first president in its history, who has adopted many policies, regulations and agreements on climate change. In this study, Obama's impact on climate change and carbon emissions is examined, both in national and international context. It is also analyzed the changes in the short and long term on them. Result of the Obama's policies and regulations on climate and carbon emissions, decreasing of the carbon emissions and increasing of renewable energy usage, is revealed.

Keywords: Global Warming, Climate Change, Environment, USA, Obama

Giriş

Modern dünyanın en büyük sorunlarından birisi, iklim ve çevre sorunlarının sonucunda meydana gelen, küresel ısınmadır. Küresel ısınma, bilinenin aksine yalnızca hava sıcaklıklarını değil tüm canlıları ve ekosistemi etkileyen kaotik bir sorundur. Sanayi devrimi ile birlikte sözde "modernleşen" dünya ile birlikte endüstriyelleşmenin artması ve hava kirliliği, küresel ısınmanın başlangıcını oluşturmaktadır. Sonraki yıllarda teknolojinin gelişmesi ile meydana gelen gelişmeler bu süreci hızlandırmıştır.

İklim değişikliği ve küresel ısınmanın ana noktasında karbon emisyonu yani atmosfere yayılan zararlı gazlar bulunmaktadır. Bu gazlar, ekosisteme ve canlı yaşamın döngüsüne zarar vermektedir. Bunların en başında hava kirliliği gelmektedir. Havaya salınan karbon emisyonu, çevre ve iklim sorunlarının temelini oluşturmaktadır. Aslında çevre sorunları olarak ifade edilen kavram hava kirliliğinden ibaret değildir. Buzulların erimesi, su kaynaklarına erişim, gıda güvenliği vb. sorunları da kapsamaktadır. İklim ve çevre sorunları etkileşim halinde oldukları için birbirine bağlı olarak ele alınmaktadır.

Günümüzde dünyanın en büyük karbon salımı yapan ülkeleri Çin, Hindistan ve ABD'dir. Çalışmada da ele alındığı gibi ABD, küresel karbon salımının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bunun nedeni ABD'nin gelişmiş ülke olarak ileri derecede endüstriyelleşmiş bir ülke olması, ülkenin yüzölçümüne paralel olarak mesafeler nedeniyle artan petrol ihtiyacı, yüksek seviyelerde elektrik kullanımı vb. olarak sıralanabilir.

ABD, küresel karbon emisyon pastasındaki büyük payının oranına karşın küresel ısınma ve iklim değişikliği ile mücadele noktasında oldukça gerilerde kalmaktadır. Bu durum, Obama dönemi ve Başkan Obama'nın benimsediği çevre ve iklim politikaları ile kökten değişmiştir. Obama'nın iklim ve çevre politikaları, ABD'nin geleneksel politikalarında paradigma değişimine neden olmuştur.

ABD, iki partili siyasal sisteme sahiptir. Aslında, parti sayısı Libertarian Party ile birlikte 3'tür, ancak bunun siyasal hayata herhangi bir yansıması bulunmamaktadır. ABD'nin, iki partili yapısında Cumhuriyetçi Parti ve Demokratik Parti mevcuttur. Bu iki parti arasında cinsiyet eşitliğinden, ekonomik reformlara; kadın haklarından, iklim ve çevre politikalarına ilişkin birçok alanda birbirinden çok farklı görüş ve politikalar bulunmaktadır. İklim ve çevre politikaları, yine iki parti açısından üzerinde zıt görüşler benimsenmesine neden olmaktadır.

Cumhuriyetçi Parti ve Cumhuriyetçi başkanlar, genellikle, ABD'nin, küresel ısınma ile mücadelesine oldukça mesafeli durmaktadırlar. Ronald Reagen, George Bush Jr. ve George Bush Sr., son dönemde ise başkan Trump'ın uygulamalarında görüldüğü üzere, iklim ve çevre politikalarına ilişkin uygulama ve reformlar benimsenmemektedir. Bunun ana nedeni ise, Cumhuriyetçi Parti'nin neo-liberal politikalar benimseyerek iklim ve çevreye ilişkin önlemler alınmasının ekonomik göstergeleri olumsuz etkileyeceği, kar ve istihdamı düşüreceği kaygısı bulunmaktadır.

Demokrat Parti ise genellikle Cumhuriyetçilerin aksi politikalar benimsemektedir. Cinsiyet eşitliği, küresel ısınma ve iklim değişikliği, kömür kullanımı vb. politikalarda reformist bir tutum benimsemektedirler. ABD, tarihi boyunca Demokratlar ve Demokrat başkanlarla iklim ve çevre politikalarına ne kadar önem vermiş olsa da başkan Obama kadar konuyu merkeze almamıştır.

Küresel dünya, başka bir noktaya evrilmektedir. Eski dünyanın enerji kaynağı olan kömür ve petrolün yerini çok daha az karbon salımı gerçekleştiren doğal gaz ve karbon salımı gerçekleştirmeyen "Yeşil Enerji" olarak adlandırılan "Yenilenebilir Enerji" almaktadır. Obama dönemi, ABD'nin, Yenilenebilir Enerji ve Yeşil Enerji konusunda en büyük adımı attığı dönemdir. Obama, karbon emisyonunu düşürmek adına önemli regülasyonlar

gerçekleştirmiştir. Başkan, iklim değişikliği ve küresel ısınma ile mücadeleye ilişkin aldığı kararlar ile hatırlanmaktadır.

Obama, iklim değişikliği ile mücadelenin temeli olan Paris Anlaşması'nı imzalamıştır. Günümüzde AB'nin Yeşil Mutabakatı'na (Green Deal) bakıldığında aslında yetersiz kalmakla beraber Paris Anlaşması, oldukça önemlidir. Ayrıca, Obama'nın benimsediği politika ve yasalar da ABD'yi, mücadele noktasında önemli bir konuma taşımıştır.

Çalışmada, Obama döneminde ortaya konulan, ABD'nin iklim değişikliği, küresel ısınma ile mücadele ve çevre politikaları ele alınmaktadır. Obama dönemine kadar hiçbir Amerikan Başkanı, siyasi oluşum, yasa ya da politika ile küresel ısınma, karbon emisyonu ve çevre sorunlarına ilişkin bu kadar güçlü bir şekilde mücadele etmemiştir. Araştırma, başkan Obama'nın, küresel karbon emisyonunda önemli bir yere sahip olan ABD'nin bu seviyeyi azaltmak adına gerçekleştirdiği politikaları ortaya koymaktadır.

Çalışmanın amacı, başkan Obama'nın ardılı olan başkan Trump'ın iklim ve çevre politikalarına ışık tutmak, konu ile ilgili araştırmacılara bir dayanak noktası oluşturmaktır. Çalışmada Energy Information Administration (EIA), US EPA: United States Environmental Protection Agency (EPA) ve BP Statistical Review Of World Energy 2020 (BP) gibi kurumların veri setlerinden yararlanılmaktadır.

Araştırma, Obama döneminde benimsenen iklim ve çevre politikalarını, Demokrat bir başkan olarak Cumhuriyetçilerden farklı noktalarını, ABD'nin enerji görünümü ve karbon emisyonu ile bunlara ilişkin meydana getirdiği değişim ve etkileri ortaya koymaktadır.

ABD'nin Enerji Görünümü

ABD'nin enerji görünümü ve enerji piyasası dengeleri son yıllarda önemli değişimler geçirmektedir. Önceden, kömürden elde edilen elektrik üretimi, doğal gaz ve yenilebilir enerji kaynaklarına yönelmiştir. ABD'de, artık, yeni bir enerji ekonomisi hakimdir. ABD'nin, Obama döneminde benimsediği enerji politikaları, enerji piyasası üzerindeki değişimin önemli bir nedenidir. Bu gelişmeler, enerji verimliliğini de etkileyerek güçlendirdiği için, ABD'nin, elektrik tüketimi azalmıştır. Son yıllarda Amerikan enerji ekonomisinde kömür üretimi hızla düşmüş; doğal gaz ve yenilenebilir enerji kaynaklarından, özellikle rüzgardan enerji üretimi hızla artmıştır.

Obama, benimsediği politikalar kapsamında Kömür Moratoryumu ilan etmiştir. Bu durum, istihdam açısından kömür sektöründe çalışanlar ve bazı kesimlerce tepkiyle karşılansa da, ABD'nin enerji görünümünü yenilenebilir enerjiye kaydırmıştır. ABD'nin elektrik üretimi için kullanılan enerji kaynağı yenilenebilir enerjiye kaymaktadır. ABD, bu konuda AB'nin oldukça gerisinde kalsa da değişim dinamiklerinin önemi grafikte görülmektedir.

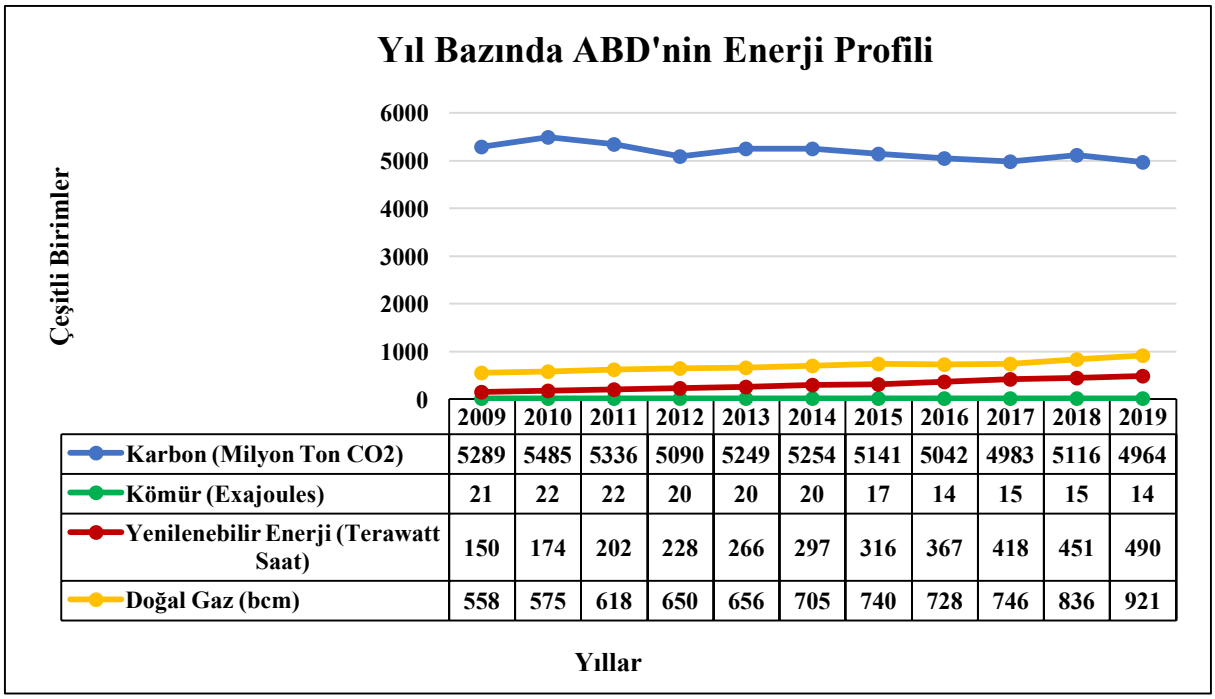
Yenilenebilir enerji kaynaklarına ek olarak doğal gaz da, düşük karbon emisyonu nedeniyle yeni düzende önemli bir konuma sahiptir. ABD'nin shale oil & gas yani kaya petrolü ve gazı üretiminin artması da yine ABD'de kömürün yerinin başka bir enerji kaynağı tarafından alındığını göstermektedir.

ABD'nin enerji piyasası ve enerji görünümünü anlayabilmek adına BP, EPA ve EIA gibi kuruluşlardan elde edilen veri setleri ile grafik oluşturmak konu adına açıklayıcı olacaktır.

BP Statistical Review of World of Energy raporuna göre, ABD, 2020 itibariyle, dünyanın en büyük ikinci karbon salımı gerçekleştiren ülkesidir. Sıralamada ilk sırada Çin, ikinci sırada ABD, üçüncü sırada Hindistan, dördüncü sırada Rusya ve beşinci sırada Japonya yer almaktadır. ABD, büyük bir oranla 2019'da dünyadaki karbon emisyonunun %14,5'ini oluşturmaktadır. 2019'a bakıldığında bir önceki yıla göre karbon emisyonunun %3 azaldığı görülmekle birlikte, 2008-2018 arasında %1.1 oranında azalmıştır. Grafikte görüldüğü üzere, ABD'nin karbon emisyonu 2008'den beri azalma eğilimini sürdürmektedir. Çin ve Hindistan'ın verilerine bakıldığında henüz bir azalma görülmemektedir. Bu durum, ABD'nin karbon emisyonu azaltım politikalarının ülkede işlevsel olduğunu ve sonuca katkı sağladığını net bir biçimde ortaya koymaktadır. (BP Statistical Review of World Energy 2020, 2020)

ABD'nin sera gazı salımını azaltma politikalarının uygulandığını ve oranları düşürme noktasında başarılı olduğu görülmektedir. Bunun için doğal gaz ve yenilenebilir enerji üretiminin artan ve kömür başta olmak üzere diğer fosil yakıtlarının üretimimin azalan bir eğilim içerinde olması beklenmektedir. Yine ülkenin yenilenebilir enerji kaynakları üretiminin, 2019'da %8,5; 2008-2018 arasında ise %13.2 arttığı görülmektedir. ABD, dünyanın yenilenebilir enerji üretiminin 2019 itibariyle; %17.5'ini karşılamıştır. 2009-2019 arasında, ABD'nin yenilenebilir enerji üretimin sürekli bir biçimde arttığı, grafikte görülmektedir. Bu veriler, ABD'de gerçekleştirilen yenilenebilir enerji üretiminin artan bir trendde seyrettiğini ve kömür ile ikame edilemeyeceğini göstermektedir.

Grafik 1. Yıl Bazında ABD'nin Enerji Profili

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Karbon (Milyon Ton CO2)	5289	5485	5336	5090	5249	5254	5141	5042	4983	5116	4964
Kömür (Exajoules)	21	22	22	20	20	20	17	14	15	15	14
Yenilenebilir Enerji (Terawatt Saat)	150	174	202	228	266	297	316	367	418	451	490
Doğal Gaz (bcm)	558	575	618	650	656	705	740	728	746	836	921

Kaynak: BP, 2020. BP Statistical Review of World Energy 2020. *Yazar tarafından oluşturulmuştur.

ABD'de de kömür üretimine bakıldığında hızla düştüğü görülmektedir. 2019'da %7,1; 2008-2018 arasında ise %4.3 oranında ABD'de de kömür üretimi azalmıştır. Grafikteki verilere bakıldığında, ülkenin kömür üretimi 2009'dan günümüze dek sürekli azalmaktadır. ABD'nin, doğal gaz üretimine bakıldığında ise 2019'da %10.2; 2008-2018 arasında %4.3 oranında arttığı ve dünya doğal gaz üretiminin shale oil&gas ve LNG üretiminin de etkisiyle %23.1 gibi önemli oranını meydana getirdiği görülmektedir.

Doğal gaz da diğer fosil yakıtlara oranla çok daha az karbon salımı gerçekleştiren bir fosil yakıt olarak üretimini sürekli arttıran bir çizgidedir. (BP Statistical Review of World Energy 2020, 2020) EIA'nın verilerine göre ise, ABD son yıllarda elektrik üretimini eskiye göre çok daha yüksek oranda kömür yerine yenilenebilir enerji ve doğal gazdan sağlamaktadır. (EIA, Annual Energy Outlook 2020, 2020)

Yukarıda ele aldığımız veriler, özetle şu şekildedir; ABD, dünyanın en büyük ikinci karbon salımı gerçekleştiren ülkesi olmakla birlikte her geçen yıl karbon emisyonunu azalmaktadır. Emisyona neden olan en önemli dinamikler başta kömür olmak üzere fosil yakıt üretimi iken; karbon emisyonunu düşüren en önemli dinamikler ise Yeşil Enerji yani yenilenebilir enerji kaynakları ve doğal gaz üretiminin artması ve enerjinin bu kaynaklardan sağlanmasıdır. ABD'nin yenilenebilir kaynaklardan ve doğal gazdan enerji üretiminin artan bir trendde olduğu görülmektedir.

Obama'nın İklim ve Çevre Politikaları

Obama'nın çevre ve iklim politikaları, iklim değişikliği ve küresel ısınma ile mücadele ve çevre koruma odaklı bir eksende olmuştur. Trump'ın politikaları bunun tersidir ifadesini kullanmak yanlış olmayacaktır. Bunun temel nedeni ise Obama'nın demokrat; Trump'ın ise cumhuriyetçi bir başkan olmasıdır. Obama, yönetimi boyunca iklim değişikliği ve küresel ısınmaya ilişkin önemli regülasyonlar gerçekleştirmiştir. Obama, regülasyonlar yani devlet eliyle, iklim değişikliğine ilişkin düzenlemeler yaparken Trump, ekonomik karları ön planda tutan ve bunları olumsuz etkileyen bütün uygulamalara karşı çıkmıştır. Bu dinamikler, enerji şirketlerinin karları ya da istihdam oranı olabileceği gibi çeşitli sektörlerin kazançlarını da kapsamaktadır.

Obama'nın, 8 yıllık yönetimi süresince, iklim değişikliği ve küresel ısınma ile çevre politikaları adına çok önemli uygulamaları olmuştur. Hatta bu uygulamalar Obama ile özdeşleşerek anılmaktadır, Başkan'ın dönemine damgasını vurmuştur. Obama'nın, çevre politikalarının ana noktaları; iklim değişikliği ve küresel ısınma ile mücadele; karbon emisyonun azaltılmasıdır. ABD, uzun yıllardır dünyanın Çin'den sonraki ikinci en büyük karbon salımı gerçekleştiren ülkesidir. Obama gibi iklim değişikliği ile mücadele edenler, karbon emisyonunu

azaltan politikaları benimsemektedir. Bu konuya "Clean Air Act"de kapsamlıca yer verilmektedir. (Environmental Protection Agency (EPA), The benefits and costs of the Clean Air Act from 1990 to 2020) Obama'nın en temel iklim ve çevre politikaları, "The Climate Action Plan" (Executive Office Of The President, 2013) ve "The Clean Air Act" (Environmental Protection Agency (EPA), 2015) ekseninde şekillenmektedir.

İklim değişikliği politikaları Obama'nın başkanlık yaptığı süre boyunca öncelikli konularından birisiydi, Cumhuriyetçi Kongre'ye rağmen önemli kararlar almış, regülasyonlar gerçekleştirmiştir. Obama, Trump'a oldukça önemli bir iklim mirası bırakmıştır. (The White House President Barack Obama, 2013) Ancak, Trump, Obama'nın İklim Değişikliği ve küresel ısınma ile ilgili koyduğu politikaları deregüle (ekonomik alanda devlet düzenlemelerini kaldırma ya da azaltma süreci) etmeyi hedeflemiştir. Paris Anlaşması'ndan çekilmesini de bu kapsamda değerlendirebiliriz.

Obama yönetiminin iklim değişikliği konusunda federal ve yerel ölçekte en önemli adımları İklim Eylem Planı ve Temiz Enerji Planı'dır. Uluslararası ölçekte ise Paris Anlaşması'nın imzalanmasına verdiği destek ve ABD'nin küresel liderlik konumu üstlenmesi konusundaki tutumudur. Paris Anlaşması, Obama ve ABD'nin liderliğinde imzalanmıştır. (The White House President Barack Obama, 2015b) Trump ise bu uygulamaların tamamen karşısındadır.

Obama'nın İklim Eylem Planı (The Climate Action Plan), Haziran 2013'te açıklamıştır. Plan kapsamında, karbon emisyonun azaltılması, iklim değişikliğinin etkilerine hazırlık çalışmaları ve uluslararası platformlarda konuya ilişkin liderlikle ilgili çalışmalar ele alınmıştır. İklim Eylem Planı'nın en önemli parçası Ağustos 2015'te açıklanan Temiz Enerji Planı (The Clean Air Act)dır. Burada temel amaç ABD'nin karbon emisyonlarının azaltılmasıdır. Obama'nın Temiz Enerji Planı, Ocak 2017'de göreve gelen Başkan Trump tarafından iptal edilmiştir. (The White House President Barack Obama, 2015a)

Obama, ikinci dönemine en büyük hedefi olan "the Clean Power Plan" ile başlamıştır. Planın amacı; CO2 salımını düşürmek, düşük karbonlu enerji kaynaklarını ve fosil yakıtlarından sağlanan enerji verimliliğini arttırmak, güç sektörünün CO2 çıktısını 2030'a kadar %32 oranında düşürmekti. Plan kömür kaynaklı enerji üretimini yeşil enerji ile ikame etmeyi hedefliyordu. Obama döneminde EPA, taşıt emisyonunu azaltma, petrol ve doğal gaz endüstrisindeki methan sızıntılarını önleme ve ev gereçlerinde enerji verimliliğini arttırmak üzere çalışmaktaydı. (Collins, 2020: 186) Bu nedenle, araçlarda ve enerji santrallerinde sera gazı salımını düşürmeye yönelik regülasyonlar gerçekleştirmiştir. (Frisch, 2017: 87) Obama döneminde, offshore (açıkdeniz) sondaj, yeni boru hattı projeleri, petrol ve doğal gaz terminallerine ilişkin projeleri onaylamıştır. Bütün fosil yakıt projelerine önem vermediği ifadesi doğru olmayacaktır. (Selby, 2019: 16) EPA'nın, Environmental Protection Agency's Clean Power Plan, Paris Anlaşması'nda beyan edilen küresel ısınmayı endüstri öncesi dönemin ısısına getirmeyi hedefleyen önemli bir projeydi. Obama yönetiminin diğer projesi ise karbon emisyonunu ücretli hale getirmekti. (Frisch, 2017: 87) Başkan, Trump bu planları askıya almıştır. (Tollefson, 2017)

Obama dönemi iklim politikalarının ana unsurlarından şu şekildedir:

a) İklim Eylem Planı;

b) Karbon Emisyonlarını Azaltmaya Yönelik Stratejiler;

c) Elektrik Sektöründe Karbon Kirliliği Standartlarına Yönelik Başkanlık Genelgesi;

d) ABD'yi İklim Değişikliğinin Etkilerine Hazırlama Kararnamesi ve

e) Federal Arazilerde Kömür Alanları Tahsisine İlişkin Moratoryum. Trump'ın son kararnamesiyle bu önemli düzenlemeler ve daha pek çok karar iptal edilmiştir. Bu kararnameyle aynı zamanda Çevre Koruma Ajansı'na (EPA) "Temiz Enerji Planı"nı gözden geçirmesi talimatı verilirken, Sera Gazlarının Sosyal Maliyetleri Çalışma Grubu'nun da tasfiye edilmesine karar verilmiştir. (Executive Office Of The President, 2013) Obama'nın taşıt emisyonunu azaltım politikası, yine Trump tarafından iptal edilmiştir.

Obama yönetiminin bir diğer önemli politikası, 2016'nın başlarında yayınlanan bir kararla federal arazilerin üzerinde yeni kömür sahalarının tahsisine ilişkin moratoryum ilan edilmesiydi. Kömür moratoryumu, eski kömürlü termik santrallerin kapatılması ve çok az sayıda yeni termik santralin inşa edilmesi, ABD enerji sisteminde kömür kullanımının azaltılması yönünde ilerleme kaydedildiği anlamına gelmektedir. Trump'ın kömür politikası ise bunun tam tersini gerçekleştirecektir. (Ağaçayak, Nash, Şahin, 2017: 2-10) Obama'nın Clean Power Plan'ine karşı Trump ABD Kömür endüstrisini dirilteceğini belirtmiştir. İki lider arasındaki politika farkı bu noktada da görülmektedir. Obama'nın regülasyonlarının, ABD'nin kömür endüstrisini olumsuz etkilediği gerçektir ancak zaten genel trend kömür sektörünün önemli oranda daralması biçimindeydi. (MacNeil, Paterson, 2019: 10)

Obama'nın, hem ulusal hem uluslararası bazda iklim değişikliği ile mücadele için önemli politikalar benimsediği görülmektedir. Ancak, Trump yönetimi ve Cumhuriyetçi kongre, iklim değişikliğine ilişkin bu çalışmaları durdurmuştur. (Collins, 2020: 179) Trump'ın, bu yöndeki ilk adımlarından biri 28 Mart 2017 tarihinde yayınlanan "Enerji Bağımsızlığının ve Ekonomik Büyümenin Teşvik Edilmesi" yani "the Executive Order on Promoting Energy Independence and Economic Growth" (The White House, 2017a), başlıklı başkanlık kararnamesidir. Bu kararname ile Trump, Obama'nın Kasım 2013 tarihli başkanlık kararı ve İklim Eylem Planı başta olmak üzere önceki yönetimin iklim değişikliği konusundaki düzenlemelerinin iptal edildiğini açıklamıştır. (Zhang, Chao, Zheng, Huang, 2017: 214) Kararname, genel olarak Obama yönetiminin ikinci döneminde hayata geçirilen tüm iklim ve enerji politikalarını yürürlükten kaldırmayı amaçlamaktadır. (The White House, 2017a) Trump, America First Energy Plan'nı yayınlamış ve Obama'nın "Climate Action Plan"ını yürürlükten kaldırmıştır. (Asadnabizadeh, 2019: 4) Obama döneminde kabul edilen birçok çevresel regülasyonu geri çekmiştir. (Davenport, 2018)

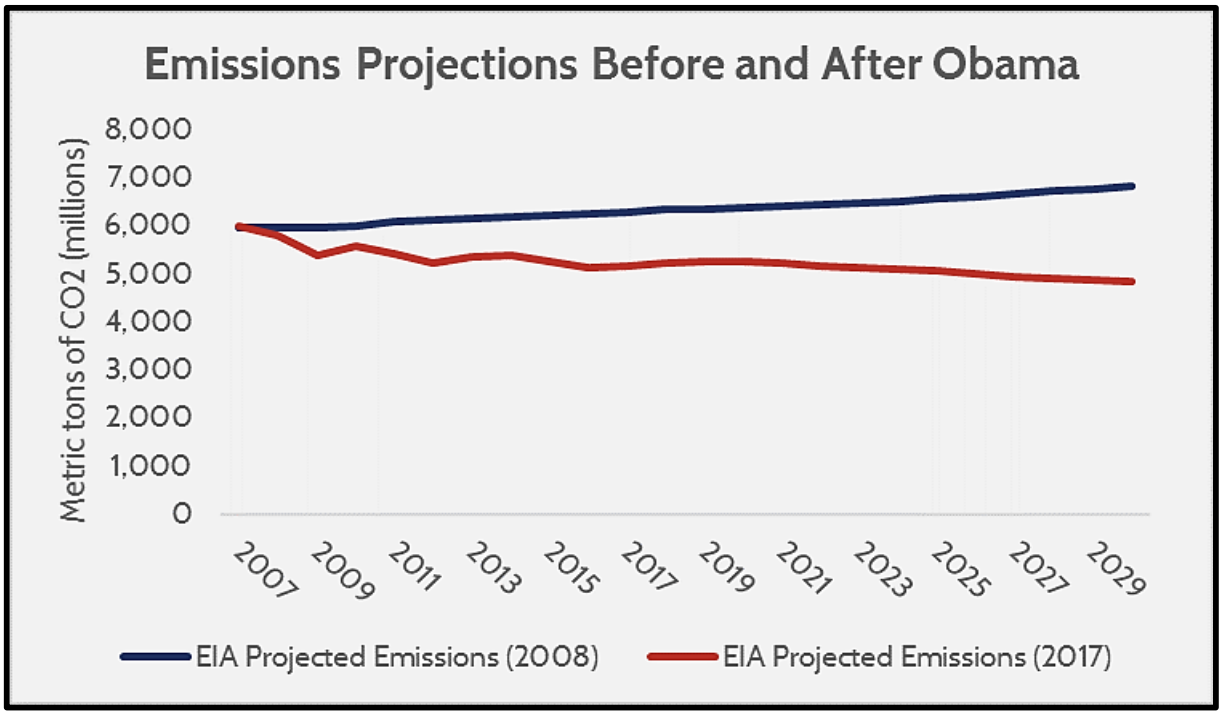
Mart 2017'de Trump yönetimi, "Enerji Bağımsızlığını ve Ekonomik Büyümeyi Geliştirmek" adına Obama yönetiminin iklim değişikliği ve enerji konusundaki politikalarını revize etmeye başlamıştır. Bunlardan ilki, Obama'nın 2005'den 2030'a kadar, en başta kömür, petrol ve doğal gaz endüstrisinin karbon emisyonunu 1/3 oranında azaltmak için benimsediği Clean Power Plan olmuştur. Trump, Paris Anlaşması ve iklim değişikliğine ilişkin politikaların ekonomiyi olumsuz etkilediği argümanı, neo-liberal politikaları ile uyuşmamaktadır.

Trump'ın, Obama'nın, iklim politikalarına ilişkin deregülasyonları 3 temele dayanmaktadır;

- Obama dönemindeki iklim politikalarının terse çevrilmesi
- Özellikle fosil yakıtlar üzerindeki yerel enerji üretimine ilişkin kısıtlayıcı regülasyonların çekilmesi
- Obama'nın benimsediği methan gazını azaltıcı regülasyonları geri çekme kararı vermesi ve kömür madenlerinin işletmesi ile ilgili yeni uygulamalar benimsemesidir. (Aldy, 2017: 1-2)

Obama döneminin iklim değişikliği ve küresel ısınma ile mücadeleye ilişkin çevre politikaları yukarıdaki gibidir. Obama, demokrat olduğu için Cumhuriyetçi Trump'ın politikaları ile taban tabana zıtlık gösterdiği ifade edilebilir. Bu nedenle, başkan Trump, Obama'nın bu önemli uygulamalarının büyük bir çoğunluğu ile mücadele etmiş ve bir kısmını da deregüle etmiştir.

Grafik 2. Obama'nın Politikaları ve Karbon Emisyon Öngörüleri

Kaynak: Rossetti, P., Goldbeck, D. (2017). https://www.americanactionforum.org/research/president-obamas-environmental-legacy/_ E.T.: (20 Şubat 2021)

Obama diğer demokrat başkanlar gibi çevre konularına önem vermiştir. Dönemi gereği ise iklim değişikliği ile mücadele etmiştir. Demokratlar için "Cap & Trade" tarafından belirlenen karbon azaltım regülasyonları) iklim değişikliği politikalarının merkezinde yer almaktadır. Cap & Trade, özetle, emisyon ticaretidir; kirleticilerin emisyonlarını azaltmak için ekonomik teşvikler sağlayarak kirliliğin kontrolüne yönelik piyasa temelli bir yaklaşımdır. Cap & Trade : Lost Jobs, Higher Taxes, Less Freedom anlamına gelmektedir (Turner, 2018: 181-182) Genel itibariyle demokrat başkanlar ve demokrat seçmen iklim ve çevre sorunlarını çözmeye çok daha fazla odaklı ve konuya ilişkin bilince sahiptirler.

American Action Forum'un, "2008 and 2017 Annual Energy Outlook" verileri ile oluşturduğu ABD'nin karbon emisyonlarına ilişkin tahmin grafiği yukarıda gibidir. Grafikte, kırmızı hat, Obama'nın iklim ve çevre politikalarının işlevselliği sonucunda önemli oranda azalan karbon emisyon miktarını göstermektedir. Mavi hat ise Obama'nın politikalarının gerçekleşmemesi halinde ortaya çıkacak artan karbon emisyon miktarını göstermektedir.

Görüldüğü üzere, Obama'nın iklim ve çevre politikaları, küresel ısınma ile mücadele regülasyonları ABD'nin orta ve uzun vadede karbon emisyonunu azaltacaktır. Halihazırda da azalttığı görülmektedir.

Sonuç

Küresel ısınma ve iklim değişikliği, gıda güvenliği, su kaynaklarına erişim, cinsiyet eşitliği ve çevre sorunları gibi sorunlar modern dünyanın en büyük açmazlarından birisidir. Sanayi devrimi ile ortaya çıkan sera gazı salımı ve CO2 gibi zararlı gazların atmosfere salımı günümüzde yaşanan iklim sorunlarının kökenini oluşturmaktadır. Endüstriyelleşme ile paralel biçimde artarak seyreden karbon emisyonu, iklim değişikliğine neden olmaktadır. Bunların başında, havaların çok fazla ısınması ya da soğuması, kuraklık, su kaynaklarının yok olması, ekosistemin bozulması, doğal yaşamın dengesini yitirerek ekosistemi etkileyen bazı türlerin neslinin tükenmesi ve hatta istihdamın azalarak işsizliğin artması da dahil olmak üzere birçok unsur gelmektedir. Özetle, küresel ısınma çağımızın çözülmesi gereken ve canlı yaşamının en büyük sorunlarından birisidir.

Küresel ısınma ve iklim değişikliği ile mücadele kapsamında ülkeler farklı politikalar benimsemektedir. Bunların içerisinde en başarılı olanı şüphesiz Avrupa Birliği'dir. Yeşil Mutabakat (Green Deal), AB'nin benimsediği en önemli anlaşmadır. Halihazırda, AB'nin Yeşil Enerji ve yenilenebilir enerji hedeflerinin önemli bir kısmını gerçekleştirdiği görülmektedir.

Paris Anlaşması, küresel ısınma ile mücadele noktasında en önemli anlaşma olarak nitelendirilebilir. ABD, başkan Barack Obama'nın önderliğinde anlaşmayı imzalamıştır. Ancak, ABD, genel itibariyle ele alındığında ülkenin Kyoto Protokolü'ne katılmaması, ilgili iklim ve çevre politikaları benimsememesi küresel ısınma ile mücadele konusunda ülkeyi geride bırakmıştır.

Küresel ısınma ve iklim değişikliği ile mücadelenin en önemli noktaları, karbon emisyonunun ve bunun için kömür kullanımının azaltılması, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelim, petrol gibi fosil yakıtlar yerine çok daha az sera gazı salımı gerçekleştiren doğal gaz kullanımının tercih edilmesi, karbon vergisi (Carbon Taxation ya da Carbon Pricing)dir.

ABD, iki partili bir siyasal sistem ile yönetilmektedir. Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Parti arasında birçok alanda olduğu gibi küresel ısınma ve iklim değişikliği alanında da önemli farklar bulunmaktadır. Cumhuriyetçi Parti, iklim değişikliği ve küresel ısınmayı göz ardı eden politikalar benimsemiştir. Bunun temel nedeni kapitalist, neo-liberal politikalar çerçevesinde devlet regülasyonlarının ve küresel ısınmaya ilişkin politikaların ABD'nin ekonomik göstergelerini olumsuz etkileyeceği, istihdamı düşürerek işsizliğin artacağı ve kar oranlarını düşüreceği kaygısıdır. Bu nedenle, Bush gibi Cumhuriyetçiler, küresel ısınmayı görmezden gelmiş, örneğin, Kyoto Protokolü'nü imzalamamıştır.

Demokratlar ise Cumhuriyetçilere oranla iklim ve çevre sorunları ile çok daha yakından ilgilidir. Özellikle aktivistlerin mücadelesi burada önemli bir yer tutmaktadır. Ancak, başkan Barack Obama dönemine kadar hiçbir Amerikan Başkanı, küresel ısınmayı bu kadar ciddiye alarak önemli bir mücadele başlatmamıştır. Obama dönemi, küresel ısınma ve iklim değişikliği ile mücadele noktasında ABD için bir dönüm noktası olmuştur. Obama, sağlık reformu ve iklim regülasyonları ile anılan bir ABD başkanı olmuştur.

Başkan Obama, Paris Anlaşması'nın imzalamış, UNFCCC ve Paris Anlaşması'na, ABD'nin, özellikle Cumhuriyetçi kesiminden tepki gelmesine rağmen önemli finansal destek sağlamıştır. Obama, görevi süresince İklim Eylem Planı ve Temiz Enerji Planı'nı kabul etmiştir. Bu planlar kapsamında, kömür moratoryumu ilan edilmiştir. Obama'nın en önemli hedefi, karbon emisyonunu azaltmak olmuştur. Bu nedenle, taşıtlarla ilgili regülasyonlar da gerçekleştirmiştir.

ABD, dünyanın en fazla karbon emisyonuna sahip ülkelerinden birisidir. Barack Obama, bu konumla mücadele adına birçok politika benimsemiştir. Çalışmada ele alındığı üzere, Obama'nın gerçekleştirdiği iklim ve çevre

politikaları önemli sonuçlar vermiştir. Ülkenin, enerji kaynakları tüketim ve üretim profili, kömür ve petrolden, yenilenebilir enerji kaynaklarına kaymaktadır. Grafiklerde de görüldüğü üzere, karbon emisyonu önemli oranlarda düşmekte ve düşmeye devam eden bir trendde göstermektedir.

Trump, her ne kadar Obama'nın aksi politikalar benimsemiş olsa da bu mirası geriye çevirememiştir. Küresel trendler, kömürden uzaklaşmakta ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmektedir. Bu durum, ABD için de geçerlidir. ABD için fosil yakıtların önemi yadsınamaz. Özellikle gelişmiş ülke kategorisinde, endüstriyelleşmiş bir toplum olarak elektrik kullanımı oldukça önemlidir. Buna eşlik eden ise petrol kullanımıdır çünkü yüzölçümü itibariyle ülkenin mesafeleri çok fazladır ve taşıtlar petrol talebini arttırmaktadır. Ancak, Tesla'da görüldüğü üzere bu duruma alternatifler üretilmekte ve yavaş yavaş günlük hayattaki yerini almaktadır.

Küresel boyutta genel olarak, küresel enerji görünümü ve enerji piyasaları, değişim geçirmektedir. Bu yeni düzende kömürün yeri olmayacaktır. Kimi ülke daha yavaş bir biçimde uzun vadede, kimisi daha hızlı bir biçimde kısa vadede olmak üzere yenilenebilir enerji kaynakları, yeşil enerji ve düşük karbonlu ekonomilere geçmektedir.

Barack Obama, benimsediği iklim çevre politikaları, kömür moratoryumu, iklim eylem planı ve temiz enerji planı ile ABD'nin enerji dinamiklerini değiştirmiştir. Özetle, ABD, iklim değişikliği ve küresel ısınma konusunda paradigmasını değiştirmiştir. Kömür odaklı enerji tüketiminden uzaklaşılmakta ve yavaş da olsa yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelim adına önemli değişimler göstermektedir. ABD, Obama'nın gerçekleştirdiği değişimler ile birlikte Trump ya da benzeri bir başkanın potansiyel gerçekleştireceği de-regülasyonlarla eskiye dönmeyecektir.

Bundan sonra, ABD'de, düşük karbonlu ekonomiler ve enerjiler, rüzgar ve güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi ve azaltılmaya çalışılan karbon emisyonu politikaları hakim olacaktır. Cumhuriyetçi ya da demokratlar fark etmeksizin bu durumla ilgili Obama'nın gerçekleştirdiği yapısal reformlar siyasi değişimlerden etkilenmeksizin varlığını sürdürmeye devam edecektir.

Çalışma, Trump ve Biden dönemi iklim değişikliği ve çevre politikalarını çalışan araştırmacılara ışık tutmak üzere hazırlanmıştır.

Kaynakça

Ağaçayak, T., Nash, S. L., & Şahin, Ü. (2017). *İklim Politikalarında Trump Etkisi: Küresel İklim Mücadelesinde Zor Zamanlar.* İstanbul Politikalar Merkezi (IPM) ve Stiftung Mercator Girişimi, 1-11.

Annual Energy Outlook 2020. (2020). *EIA.* https://www.eia.gov/outlooks/aeo/pdf/AEO2020%20Full%20Report.pdf E.T.: (20 Şubat 2021)

Asadnabizadeh, M. (2019). Climate Change in the Foreign Policy of the Trump Administration. *Environmental Policy and Law*, *49*(2/3), 195-202.

BP Statistical Review of World Energy 2019. (2019). *BP.* https://www.bp.com/content/dam/bp/business-sites/en/global/corporate/pdfs/energy-economics/statistical-review/bp-stats-review-2020-full-report.pdf?utm_source=BP_Global_GroupCommunications_UK_external&utm_medium=email&utm_campaign=11599394_Statistical%20Review%202020%20-%20on%20the%20day%20reminder&dm_i=1PGC%2C6WM5E%2COV0LQ4%2CRQW75%2C1 (20 Şubat 2021)

Collins, S. D. (2020). *America First: The Trump Effect on Climate Change Policy. In Non-Human Nature in World Politics* (pp. 179-203). Springer, Cham.

Davenport, C. (25 Kasım 2018). Trump Administration's Strategy on Climate: Try to Bury Its Own Scientific Report. *The NY Times.* https://www.nytimes.com/2018/11/25/climate/trump-climate-report.html (20 Ocak 2021)

Environmental Protection Agency. The benefits and costs of the Clean Air Act from 1990 to 2020. Washington, DC: Office of Air and Radiation, *EPA*. April 2011. https://www.epa.gov/sites/production/files/2015-07/documents/fullreport_rev_a.pdf (20 Ocak 2021)

Executive Office of The President (2013), *The President's Climate Action Plan,* 1 Mart 2019 tarihinde The White House President Barack Obama: https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/image/president27sclimateactionplan.pdf

Frisch, M. (2017). Climate policy in the age of trump. *Kennedy Institute of Ethics Journal*, *27*(2), E-87.

https://www.eia.gov/outlooks/aeo/pdf/AEO2020%20Full%20Report.pdf (20 Şubat 2021)

Joseph E. Aldy (2017): *Real world headwinds for Trump climate change policy,* Bulletin of the Atomic Scientists, DOI: 10.1080/00963402.2017.1388673

Robert MacNeil & Matthew Paterson (2019): *Trump, US climate politics, and the evolving pattern of global climate governance,* Global Change, Peace & Security, DOI: 10.1080/14781158.2020.1675620

Rossetti, P., Goldbeck, D. (19 Ocak 2017). President Obama's Environmental Legacy. *American Action Forum.* https://www.americanactionforum.org/research/president-obamas-environmental-legacy/ (20 Ocak 2021)

Selby, J. (2019). The Trump presidency, climate change, and the prospect of a disorderly energy transition. *Review of International Studies*, *45*(3), 471-490.

The White House (2017a), *Presidential Executive Order on Promoting Energy Independence and Economic Growth***,** 23 Temmuz 2019 tarihinde The White House: https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/presidential-executive-order-promoting-energy-independence-economic-growth/ (20 Ocak 2021)

The White House President Barack Obama (2013), *Executive Order -- Preparing the United States for the Impacts of Climate Change*, 23 Temmuz 2019 tarihinde The White House President Barack Obama: https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2013/11/01/executive-order-preparing-united-states-impacts-climate-change (20 Ocak 2021)

The White House President Barack Obama (2015a) *Climate Change and President Obama's Action Plan*, The White House President Barack Obama: https://obamawhitehouse.archives.gov/president-obama-climate-action-plan (20 Ocak 2021)

The White House President Barack Obama (2015b), *Remarks by President Obama at the First Session of COP21*, The White House President Barack Obama: https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/11/30/remarks-president-obama-first-session-cop21 (20 Ocak 2021)

Tollefson, J. (28 Mart 2017). How Trump plans to wipe out Obama-era climate rules. *Nature.* https://www.nature.com/news/how-trump-plans-to-wipe-out-obama-era-climate-rules-1.21726 (20 Ocak 2021)

Turner, J. M. (2018). The Republican Reversal: Conservatives and the Environment from Nixon to Trump. In *The Republican Reversal*. Harvard University Press.

United States Environmental Protection Agency. (2015). FACT SHEET: Overview of the Clean Power Plan. *EPA.* https://archive.epa.gov/epa/cleanpowerplan/fact-sheet-overview-clean-power-plan.html (20 Ocak 2021)

Zhang, Y. X., Chao, Q. C., Zheng, Q. H., & Huang, L. (2017). *The withdrawal of the US from the Paris Agreement and its impact on global climate change governance.* Advances in Climate Change Research, 8(4), 213-219.